

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja:

v Ljubljani na dom dostavljen		v upravnistvu prejemani:	
celo leto	K 24—	celo leto	K 22—
pol leta	12—	pol leta	11—
četrt leta	6—	četrt leta	5-50
na mesec	2—	na mesec	1-90

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5, (I. nadstropje levo), telefon št. 34.

Izbija vsak dan zvečer izvenredni dodatki in priložbe.

Inserati veljajo: peterostopna petič vrsta za enkrat po 14 vin., za dvakrat po 12 vin., za trikrat ali večkrat po 10 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru. Upravnistvu naj se priložijo naročnine, reklamacije, inserati itd. to je administrativne stvari.

Posamezna številka velja 30 vinarjev.

Na pismena naročila brez istodobne vpslatve naročnine se ne ozira.

Narodna tiskarna telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:		za Nemčijo:	
celo leto	K 25—	celo leto	K 28—
pol leta	13—	pol leta	13—
četrt leta	6-50	četrt leta	6-50
na mesec	2-30	na mesec	2-30

za Ameriko in vse druge dežele:

celo leto K 30—

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži za odgovor dopisnica ali znakma

Upravnistvo: Knafljeva ulica št. 5, (spodaj, dvorišče levo), telefon št. 35

Bienertov sistem.

V proračunskem odseku poslanske zbornice je ministrski predsednik baron Bienert obširno govoril o različnih vprašanjih in med drugim tudi slovesno zatrjeval, da njegova vlada nima protislovenske tendence, nego se resno prizadeva, biti objektivna in nepristranska.

Ta izjava ministrskega predsednika je v očitem nasprotju z dejanskimi razmerami in z vsem delovanjem in nehanjem državne uprave. Po vsem, kar se o ministrskem predsedniku baronu Bienertu ve, se da pa sklepati, da bi on pač mogel biti kolikor toliko objektivni in nepristranski, ali danes so objektivne in nepristranske samo njegove oficijalne besede, dejanja njegova pa še ne in še manj dejanja njegovih ministrov in njim podrejenih organov.

Slovenci čutimo to morda še bolj kakor Čehi, in ne čutimo tega samo na Štajerskem in na Koroskem, kjer dela ves upravni aparat direktno na gospodarsko in nacionalno uničenje Slovencev, marveč čutimo to tudi na Kranjskem in na Primorskem.

Uveljavljena je dvojna mera in ta dvojna mera se izvršuje s kruto brezobzirnostjo v cellem obsegu državne uprave. V koliko je ministrski predsednik tega sam kriv, je postranska stvar, odgovornost pada naju tudi v slučaju, če državna uprava ne deluje v njegovem smislu.

Ministrski predsednik zatrjuje, da je njegova uprava objektivna in nepristranska. Če on zahteva, da naj bo uprava taka, potem ima tudi dolžnost, da jo res v to prisili, drugače ne moremo verjeti v njegovo dobro voljo.

Sedaj ni javna uprava niti objektivna, niti nepristranska. To ne velja samo za politično upravo, nego tudi za justično, to je vzrok vsega odpora proti sedanjim vladim. Slovenci čutimo pri vsaki najmanjši priliki krivico in pristranost sedanje državne uprave; vse kar stori in ukrene državna uprava nam razodeva, da je sistem, zatirati Slovence, jih tlačiti in preganjati, nemstvo pa podpirati, mu prizanašati, ga utrjevati gospodarsko in narodno ter mu tako olajšati uresničenje njegovih prizadevanj.

Tisti časi, ko so se Slovenci zadovoljevali s prijaznimi besedami in oficijelnimi zagotovili o enaki ljubzni in naklonjenosti do vseh narodov so že davno

minili. »Na besede nič ne damo« samo še na dejanja in nobene vlade ne sodimo več po njenih besedah, izjavah in stiliziranih zagotovilih, nego po dejanjih. Če kak e. kr. komisarček slovenskega obrtnika za malenkosten prestopok obsodi na 300 K globe, nemškega obrtnika pa, ki je popolnoma enak prestopok zakrivil, na 5 kron — potem nam to več pove, kakor vse izjave ministrskega predsednika. In take stvari, take pristranosti se gode v celi upravi, in ta dejstva pričajo, koliko so vredne besede ministrskega predsednika o nepristranosti in objektivnosti državne uprave vseh strok.

Sistem dvojne mere je uveljavljen in proti temu sistemu se bo slovenski narod boril, dokler ga ne bo premagal.

Utraktivzem ljudskih šol na sloven. Štajerskem.

Iz Slov. Goric, 27. aprila.

Marnberskega Brandaisa uvodnik v graškem »Tagblattu« promotruje, ste se v cenjenem svojem listu zadnjič tudi dotaknili utraktivzema na naših ljudskih šolah, menec, da je na Spod. Štajerskem vse preveč utraktivističnih učilnic. Temu povsem pritrđimo. Človek bi v 20. stoletju niti ne mislil, da je to po danes veljavni pedagoški načeli še sploh mogoče. A za Slovence velja tudi v prosvetljeni sedanosti še to, kar bi bilo drugod absolutno nemogoče.

Mi nismo proti učenju 2. deželnega jezika t. j. nemščine, seve se mora tisto vršiti le na podlagi materinščine. Absolutno in odločno pa smo proti utraktivističnemu pouku v višjih razredih, oziroma skupinah naših ljudskih šol, ker sploh perhoreziramo nemško poučevanje v šolah, namenjenih slovenski deci. Ljudska šola ni jezikovna šola, to je vendar pedagoško že davno dogmno! Ravno naša mladina naj trpi na rednem napredku! In to se istinito dogaja povsod, kjer se v višjih oddelkih razni predmeti — če ne vsi — poučujejo v nemščini, na stopinji torej, kjer bi se moral intelekt naše mladice vsestransko razvijati. A kako se naj razvija, če se pa mladini podaja materija v — tujem idiomu!

Zakaj pa po šolah Srednjega in Gorenjega Štajerja nimajo utraktivističnega pouka? Mar slovensčina na

Štajerskem ni deželni jezik? Nemškim Štajercem — kot deželanom — bi razumno bila slovensčina bolj potrebna, nego nam nemščina. Ja, Bauer, das ist was anderes! Pri nas Slovenceh se pač, kjer le možno, dela na to, da se mladina naša potisne na nižji nivo občne izobrazbe. Zato se gre: hie Rhodus, hie salta!

Naša deviza naj bude: Prvič z utraktivističnim poukom iz naših ljudskih šol! Upravno sodišče se je tozadevno nedavno izreklo določno dovolj. Vsi naši narodni sloji naj se zedinijo v boju proti abnormalnemu poučevanju v naših ljudskih šolah; to je postulat našega narodnega življenja! Ne pustimo zastrupljati narodnosti pri naši mladini! V šolo spada narodna, nacionalna vzgoja; a ravno to utraktivizem ubija in zamori. Zato pa: ven z njim iz naših ljudskih šol!

Parlament.

Seje odsekov.

Proračunski odsek je včeraj nadaljeval debato o postavkah proračuna. — Prvi je govoril posl. dr. Ploj. Kritiziral je podrobno proračun in zahteval od vlade, da pospeši akcije za gospodarsko okrepitev Dalmacije in Istre. Nato se je pečal z vprašanjem regulacije Drave. Kritiziral je, da vlada na nezasišani način protežira na južnem Štajerskem nemško uradništvo proti slovenskemu. — Posl. Sylvester se obrača proti zapravljanju časa v odseku vsled predolgih debat. Ugovarja trditvi, da vlada stoji pod nemskim diktatom. — Posl. Marekhl ugovarja trditvam dr. Ploja glede protekcije Nemcev na južnem Štajerskem. Polemizira tudi z dr. Kramářem, ki je konstatiral, da Nemci zahtevajo na Češkem narodnostno ločitev, na Štajerskem jo pa perhorezirajo. — Posl. dr. Mayr se pritožuje, ker ministrstvo zavlačuje zgradbo novega gimnazijskega poslopja v Celju. Polemizira z dr. Koroscem in dr. Plojem glede uradništva na juž. Koroskem in Štajerskem. — Govore še nekateri govarniki in zaključno besedo dobi referent dr. Wittek. — Nato se sprejmeta poglavji »min. svet« in »upravno sodišče«; o točki »dispozicijski fond« se vrši glasovanje po imenih; sprejeto s 27 proti 19 glasovom. Sprejeto se tudi tekom debate stavljenе resolucije, med njimi ena, v kateri se vlada pozivlja, naj natanko določi delokrog ministrom-rojakom. Sprejet je tudi predlog posl. Staneka, naj se pozove

upravno sodišče, da izdaja razsodbe v tistem jeziku, v katerem je bila vložena pritožba. — Prihodnja seja v petek 6. maja.

Finančni odsek je včeraj nadaljeval začeto debato. — Posl. Renner je stavil slednjič predlog, naj ne pride odsek v specielno debato in naj pozove vlado, da vložiti nekatere zakonske načrte davčnega značaja. Govornik zahteva tudi temeljito generalno debato o hišnem davku. — Prihodnja seja v petek 6. maja.

Tiskovni odsek, ki se posvetuje o reformi tiskovnega zakona, name-rava sklicati anketo, h kateri bo pozval zastopnike časniškarskih korporacij.

»Slov. Enota«.

Praška »Nar. politika« poroča, da stoji »Slov. Enota« pred popolnoma novo situacijo, ker Poljaki na noben način nečajo podpirati njene protivladne politike. V »Slov. Enoti« pripoznavajo, da je bilo napačno zanašati se na Poljake.

Korespondenca »Zentrum« piše, da se za kulisami vrše važna pogajanja, ki imajo namen urediti parlamentarni položaj in omogočiti, da slovenska opozicija prestopi v vladni tabor. Pogajanja so zelo težavna, ker vlada z Nemci vred zahteva, da se t. zv. narodnostno politične predloge izroče narodnostnemu odseku. Vlada si želi jasnosti menda predvsem zato, ker je pred durmi reformna opravilnika; rada bi imela, da se ta reforma izvrši nemoteno.

Balkan.

Vstaja v Albaniji.

Berolinski »Lokalanzeiger« poroča iz Carigrada: »Položaj turških čet v Albaniji je zelo neugoden. Čete imajo sicer v oblasti dohode v Prizren in Djakovo, toda Albanci so gospodje ulice in zavirajo promet.« Dalje poroča isti list, da je albansko vrhovno poveljstvo sklenilo, meriti predvsem na turške častnike.

Kakor poročajo, v sredo ni bilo med turškimi četami in med Albanci nikjer nobenega spopada. Glavna moč upornikov je pri Kačanlika.

Belgija.

Za splošno in enako vol. pravico.

V posl. zbornici so stavili soc. demokratje predlog za splošno in enako volilno pravico mesto dosedanjega pluralitetnega sistema. Zbornica je z 72 proti 58 glasovom sklenila, da se o predlogu ne posvetuje.

LISTEK.

Björnsterne-Björnson †.

»Končano je« — to so bile zadnje njegove besede. Končana je njegova zemeljska pot, ni pa z njim umrlo njegovo življensko delo, njegove ideje: to bo živelo, dokler bo živel človeški rod. Nikdar ne bo pozabljeno njegovo literarno delo, ki je pripomoglo norški literaturi do svetovne slave in nikdar ne bo pozabljeno to, kar je Björnson storil v prid tlačenim in zatiranim.

Ko bi imel določiti napis na tvojem grobu bi dejal: Njegovo življenje je bila njegova najlepša pesem — tako je pisal Ibsen svojemu tovarišu Björnsonu. Res, njegovo življenje je bila pesem polna svetlobe in sile, vedni boj in napredek, boj za svobodo in resnico, za pravico tlačanih in teptanih. Od zibelke v skalnati svoji severni domačiji pa do svoje smrti v središču evropske kulture si je obrnil svežo mladostno silo, utrjeno v viharjih in burji mrzle morske dežele.

Björnsonova zibelka je stala v neugledni vasici Kvikne v dolini Oesterdal. Tam je bil pesnik rojen dne 8. decembra l. 1832; tam v teh

gozdnatih krajih, daleč proč od ostalega sveta, je preživel mladostna leta; v teh pustih krajih, kjer je dolga in ostra zima, kjer človek malo-kdaj zazre tuje, kjer kraljuje kralj palčkov, Trollkong, v ledeni palači svoji.

Pesnikov oče je bil pastor in ko je bilo mlademu Björnsonu sedem let, je postal oče župnik v Naesetu v čarokrasnimorskem pokrajini Romsdalen na morskem obrežju. To so že čisto drugačni kraji. Veselo, dobro ljudstvo tu prebiva, tu žive lepe narodne pesmi in stare šege. Ta kraj, obdan od nebotičnih snežnikov in kopajoč se v modrem morju — ta kraj je bil za Björnsonovo umetnost najbogatejši vir. Kakor kristal čista jezera so tu, potisnjena v globoke temne gozde, in nad njimi plavajo, kakor lahni oblaki, bele čarokrasne vile. In na prostranih poljanah stoji tu pa tam, kakor na pisani preprogi, kakor drobna igračica, bela hiša. Tu, v tem divnem kraju je zajemal Björnson svojo vero v dobro in svoje nade, tu je zajemal oni čar, ki prepleta vsa njegova dela: harmonijo med resničnostjo in fantazijo. Ni čuda, če prvi v eni svojih najlepših pesmi, da bi v tem kraju hotel spati, ko dobojuje svoj življenjski boj. Še zdaj žive v tem kraju stari ljudje, ki ti s ponosom povedo, da so poznali Björnsona še kot študenta.

L. 1852. je odšel Björnson v glavno mesto študirat. Tu se je seznanil z mladimi literati: Vinjem in Hausenom, Liem in Ibsenom. V kratkem si je pridobil med njimi ugledno mesto. V kratkem je začel izdajati v Kristijaniji politično - satirični list »Manden og Andhrinere«, v katerega je med dr. pisal tudi Ibsen. In tako je nastalo med obema mladima pesnikoma, med Ibsenom in Björnsonom prav zaupno prijateljstvo, ki se je pa pozneje večkrat skrhalo, saj sta bili to dve naturi kakor noč in dan.

V Kristijaniji so izšli prvi literarni poskusi mladega pesnika, ki pa niso našli takoj splošnega priznanja. Šele knjiga »Synnöve Solbak« mu je prinesla prvi veliki uspeh. Kritika je v njem videla začetnika novega literarnega razdobja. Takoj na to je bil poklican za ravnatelja gledališča v Bergen kot naslednik Ibsenov in se je poprijel dela z vso energijo. Ostal je tam dve leti, nato pa se je vrnil nazaj v Kristijanijo in je prevzel uredništvo lista »Aftenbladet«. Kakor hitro pa je rasla njegova slava, tako hitro pa so seveda tudi narasli njegovi nasprotniki; tako je povsod. Saj je bil Björnson človek, ki ni poznal kompromisov in ne premirja v boju. Utrujen je zapustil na tri leta domovino in je obiskal Italijo in Rim. Nato pe

se je naselil v Kodanju. V tej dobi počitka so nastala nova dela in z njimi so prišli novi uspehi. Pravzaprav niso to bili novi glasovi: vse to je bilo že znano, to so bili glasovi rodne zemlje, glasovi domačih gozdov in lok, domačih rek in studenc — to je bila pesnikovega delovanja vesela pomlad, srečna in smehljajoča se, kakor zelena obala Romsdalena.

V Kodanju pesnik ni ostal dolgo. Kmalu se je spet podal na potovanja, odšel je v Nemčijo in v Italijo. Ko se je povrnil v domovino, ga je tam doletelo prvo oficijelno priznanje v obliki državne štipendije. Spet je prevzel po Ibsenu vodstvo gledališča, to pot v Kristijaniji; prevzel je tudi redakcijo lista »Volkbladet«. Pa prišla so nova razočaranja, pesnik iznova zapušča domovino, potuje po Švici, Franciji in Italiji, se vrne spet v Kodanj in se slednjič naseli v svoji novi domačiji Aulestad v Gudbrandsdalen. Tu so nastali za sedemletnega bivanja nekateri njegovih najlepših utvotvorov. Tu se vrača pesnik vedno in vedno tudi na politično polje nazaj, bojuje proti nasadnjaštvu, bojuje za svobodo, ki jo je pred petimi leti Noroko slednjič vendarle doseglo in si izvolilo svojega kralja.

Pa Björnson kmalu spet zapušča svoj tih kraj, odpotuje v tujino

Kako treba pri nas pisati poročila o umetniških razstavah.

(Dalje.)

Naj v utrjenje teh trditev navedem še nekaj momentov. — Kako je z glasbo? Ali ni tako, da mi je opera, ki jo slišim prvič, mogoče povsem nesimpatična, da pa se mi tem bolj omili, čim večkrat jo slišim, čim več njenih posamnosti poznam, čim bolj se seznanjam z njenimi podrobnostmi, čim bolj se mi je posrečilo zaslediti posamezne njene poteze? In ali še nisi imel v roki romana, kate-rega si prvič čital zgolj zaradi njegove vsebine, radoveden, kako se bode izšlo, v drugič, v petič pa si ga s tem večjo naslado čital, uživajoč stavek za stavkom, ogledujoč vsake misel zase?

Od kod to, da imajo poznavaleci umetnosti od umetnin največji užitek? Ali mar ni tako, da od tega, ker so si z mnogim ogledovanjem izurili pogled tako, da opazijo na umetnini posamnosti, katerih ogledovanja nevaženo oko ne opazi, srce ne užije? Mar ga nimajo odtod, ker umetnin ne gledajo naivno, temveč zavestno, ne gledajo samo s srcem, temveč tudi z razumom, ko pretelutavajo vsako malenkost in jo uvrščajo v etnotno medsebojnost?

Jaz n. pr. se na vezenine prav nič ne spoznam. Nisem se pečal z njimi. Pa mi podaj najlepši vzorec, ostal bodem hladen, niti zanimal me ne bo, prav nič ne bom vedel, zakaj naj rečem, da je lep ali ni lep. Podaj ga dami, ki se umeje na ročna dela, pa boš videl, kako bo radosti zatrepetala in koliko ti bo vedela povedati, kaj vse je lepote na njem. Ko bi se bil jaz uril v spoznavanju vezenin, hvalil bi ga tudi jaz in se zanj razvnel.

Oni dan mi je gospa, ki je mnogo bila po svetu, pokazala izvirno turkmensko preprogo. Hvalila jo je, da je lepa, pravi biser lepote. Jaz nisem videl, zakaj naj bo lepa. Ko pa me je opozorila na to, da naj pogledam, kako nežen je njen geometričen vzorec, kako dovršeno pravilno vezene so njene erte in kako drobne se njene niti, sem ji iz popolnega prepričanja pritrđil, da je zdaj tudi za me njena preproga v istini lepa. In v prihodnje bom vse vezene preproge sodil, hvalil ali odklanjal po tem receptu.

in se naseli v Parizu. Pariz je bila njegova tribuna, kadar je hotel kaj povedati celemu svetu. Kakor jasno-poljanski velikan je tudi norški njegov drug vedno in vedno povzdigoval svoj glas za zatirane in teptane celega sveta. Danes za tlačene Armence, jutri za pravice oropane Poljake na Pruskem, za Rusine v Galiciji, za Slovake na Ogrskem.

In v zadnjih letih še, ko je bil svet še poslalil njegovo sedemdesetletnico, se iznova povzdigne mladostno njegovo duh. Zadnji njegov roman »Mary«, diha mladeniško svežo silo, in nato je prišla njegova labodja pesem, epilog »Ko vstanemo od mrtvih« in zadnja njegova himna ljubezni »Ko cvete trta«. Do zadnjega je ostal Björnson optimist, do zadnjega je verjel, da bo zmagala slednjič vendarle resnica in pravica.

Ni ga več, zamrl je glas v njegovem grlu, zastalo je v njegovi roki pero, ki je vstvarilo toliko večno-lepega, ki mu je postavilo spomenik »sere perennius«. Položili ga bodo v tja v posteljo, poslano v črni jami, v kateri spi, kdor vanjo spet se vleče, nam pa ostane pot, ki jo je začrtal: boj za osveto resnico in svobodo.

V. M. Z.

Nekratko povedano:
Za uživanje umetnosti ne zadostuje samo oko, temveč treba tudi razumevanje.

To razumevanje pa si pridobi vsakdo ali sam s tem, da zavestno ali nezavestno v sebi preživi tisti proces, katerega sem orisal zgoraj, ali pa si je pridobi s tem, da mu kdo do tega spoznanja pomaga.

Vsako spoznanje pa je delo razuma. Razum pa posluša s pojmi. Torej treba, če hočem razumu podati novo snov v prebavljanje, da mu podam pojme. Pojme pa izrazim z besedo. Ergo moram, če hočem vplivati na razum, delovati z besedami.

Vsaka umetnina vpodablja svoje tmetnosti sestaja iz sestavin, katere moremo označiti z besedami (črte, proge, lise, barve, luči, sence, razdalje, etc.) in iz nečesa, čegar z besedo ne moremo izraziti (in kar prav zaradi tega nazivljemo s popolnoma nedefiniranim izrazom »duša«, »psiha«, »življenje«, vsebina«, »poezija«, »razpoloženje« etc.). Sestavine prve vrste so povsem zunanega značaja, so podvržene sodbi razuma, druge so podvržene sodbi čustvovanja. Med seboj pa so si nekako v taistem razmerju kakor človek in njegov jaz: eno brez drugega biti ne more. In prav kakor moremo opisati, označiti človeka s tem, da govorim o njegovih zunanosti in da iz njegovih dejanj osvetljuje njegovo dušo, ne da bi s tem do zadnjega izžepal vse njegovo bistvo, pred oči postavil ves njegov »jaz« v vsej njegovi goloti, tako morem tudi o umetnini, o podobni, o kipu govoriti z besedami, ki, govoreče o njenih zunanostih, s precejšnjo točnostjo označujejo njen »jaz«, njeno posebnost, njen specifičen značaj, in zopet z besedami, ki, govoreče o njenih notranjih posebnostih, utegnejo v poslušalca ali bralca vzbuditi precej natančno takšna čustva, kakršna so obvladala mene, pripovedovalca, ko sem stal pred njo, jo motril in užival. Res je: kakor s samimi besedami nikdar ne bom mogel do zadnje bistvene poteze označiti človekov »jaz«, tako s samimi besedami nikdar ne bom mogel do zadnjega označiti, predočiti podobo: toda mnogo, premnogo bom mogel podati, na vsaki dobro izbrani besedi visi toliko pojmov, toliko dojmov, da je mogoče, da bodo moje besede v poslušalca vzbudile vsaj približno tako podobo, kakršno imam v mislih in v srcu jaz, in da bodo ta v njegovem srcu, pred njegovim duševnim očesom vzbujena podoba v njem vzbudila približno ista estetična čustva, kot so obvladala mene, ko sem stal pred podobo samo. Moje besede so torej zgolj napotila, zgolj tipke, ki naj udarjajo na poslušalčevo individualno klaviaturo.

Vohbe pa o podobah, o umetnih sploh ne govorimo s tem namenom, da bi jih pred oči postavili ljudem, ki jih niso videli niti jih nikdar ne kanijo videti, nego z namenom, da govorimo o njih tistim, ki so jih že videli in jih še mislijo videti, pa so tako negotovi, da iščejo opore, da iščejo nekoga, ki bi jim, iz sebe zajemajoč, podal, česar manjka njim samim, ki bi jim s tem, da jim na jezik položi besedo, v zavest vzbudil čustvo, ki je že morda v njih, ki pa ne more na površino zavestnosti prav zato ne, ker se jim še ni porodil izraz, ki bi tisto čustvo konturiral, mu zadal jasnost, zavestnost: oslobodenja iščejo in so srečni, kadar ga zadobe.

Poročilo torej, ki je zasnovano tako, da v bralcu v zavestnost vzbudi doslej nekonturirane pojme, nejasna čustva, tako poročilo je izpolnilo svojo nalogo. Poročilo pa, ki se giblje v takšnih splošnih izrazih (»to je lepo«, »to je imenitno« etc.), ki niso zmogni vzbuditi nič določnega, ni kritika, temveč je prazno besedovanje brez haska.

V svoji argumentaciji, v kateri smo se namenoma izogibali vsakemu terminu in katero smo namenoma izvedli na široko, smo torej doslej dospeli do tehle zaključkov:

Poročila imajo namen gledalcem umetnine raztolmačiti.

Tolmačenje umetnin z besedo je možno, ker vsebujejo umetnine tudi take sestavine, katere se dajo z besedo izraziti, opisati, označiti.

Tolmačenje je potrebno, ker tudi za uživanje umetnin treba gotove izurjenosti, ker zanje ne zadostuje zgolj tista od narave dana »mekha in vzprejemljiva duša« in ker se s tem, da damo čustvu izraza z besedo, to preje megleno čustvo konturira, povzdigne v zavest in ojači.

Če naj torej poročila tolmačijo, tako se prašamo dalje, kakšna morajo biti, kako morajo biti zasnovana?

Jasno je, da se bom pri sestavljanju svojega poročila najprej moral prašati, komu je namenjeno, ali je namenjeno človeku, ki je v uživanju umetnin že izurjen, ali je namenjeno čitatelju, ki je šele na prvih stopnjah te izvežbanosti. Če pišem za izvežbanega čitatelja, bom v svojem poročilu pač govoril edinole o stvarih, katerih po moji sodbi v zvezi

izvežbanosti bralec ne bo vedel, o stvareh, ki so nekako le dotičnih umetnin osadje, ne bom pa govoril o nadrobnostih, kakršne so za vsakega izurjenca po sebi razumljive. V tem slogu govore o umetniških razstavljenih listih, ki amejo upravičeno računati s tem, da je velik del njihovih čitalcev uživanja umetnin vešč. — Če pa pišem za čitatelja, ki še niso izurjeni, ki pa bi se radi izurili, bom moral svoje poročilo zasnovati tako, da s svojimi besedami v njih izsovm tisti duševni proces, katerega sem skiciral uvodoma. V tem slučaju bom moral prav zaradi tega, da vzbudim spoznanje, da je vsaka umetnina nekaj po preudarku, torej umetno, narejenega, govoriti o njenih zunanostih, o njeni tehniki, namenoma bom opozarjal na njene pogoje, ker bom s tem učil gledati, videti, ker bom s tem vzbujal zmisel za gotove pravilnosti, sorazmernosti, za notranjo istinitost umetnine, za stvari torej, brez katerih ni umetnine, govoril bom o njenih nadrobnostih, ker sem si v svesti, da je vsaka umetnina zgolj enotna skupnost podrobnosti, opozarjal pri tej priliki na to, kakšno je teh podrobnosti medsebojno razmerje, kako druga drugo izpopolnjuje, podpira (harmoničnost = ubranost!) ali pa obratno, kako ta ali ona malenkost tu ubranost kazni. Govoril bom z vso naivnostjo, dobro vedoč, da utegne prav vsaka beseda v zavest vzbuditi nebroj dojmov, ki so doslej v naivnem gledalcu snivali, ki pa se bodo dvignili v zavest in se ojačili, čim sem izprožil besedo, ki jim utegne biti ekvivalent. Čim več takih podrobnih opazovanj, občutov bom dvignil v zavest, tem bolj bodo tudi končni skupni estetični učinek umetnine enak tistemu, ki je prevzel mene, ko sem to umetnino užival. Razume se, da pri tem tolmačenju ne bom govoril samo o zunanosti umetnine, da bom marveč poizkušal s primernimi izrazi tudi pogoditi njeno »psihično« vsebino, morda s tem, da bom govoril o razpoloženju, ki je v podobni, pravzaprav v meni, ko jo uživam.

Po tem receptu treba postopati povsod tam, kjer s poročilom nameravam podati navodila, kako se treba v duši kretati, da podoba, katero ogledujemo, tudi v resnici vidimo, in jo zavestno uživamo. Po tem receptu postopa na pr. tudi znani graški est. Strygowski, ki gre v svojem navajanju celo tako daleč, da opozarja celo na geometrično osnovo podob. Po tem receptu smo slovenski poročevalci postopali doslej, vsak po svoje seveda, ko se je ta globlje spuščal v posamnosti, oni jih je omenjal le bolj mimogrede, kakor je pač komu dana zmožnost izražanja. Najboljši pa bo brez dvoma tisti poročevalec, ki ne bo samo imel mehko, tudi za najnežnejši dojem vzprejemljivo dušo, čim največje izurjenost očesa, ampak ki bo tudi zmožen vsake mu, tudi najnežnejšemu občutu dati izraz z besedo: Govoriti treba po preudarku, ne pa zgolj fantazirati, besedovati lepe, toda prazne besede, kakor se je posrečilo Cankarju.

Po tem receptu smo postopali doslej in se bomo po njem ravnali i poslej, ker ga nisimo morda izvrševali po slepem naključju, temveč preudarno, ravnačjo se po danih razmerah. In izvajali ga bomo do tolike časa, dokler ne uvidimo, da smo dosegli, kar smo s tem, da smo podajali navadila in napotila, doseči hoteli: **razumevanje in zavestno uživanje.** Izvajali ga bomo, pa naj se potem v nas zapodi celo čreda Cankarjev, ker je za naše početje merodajno edinole preudarek, upoštevanje praktičnih razmer, ne pa vihrava teorija, pa naj pride ta teorija iz katerekoli še tako »priznanec«, toda povsem nerazsodne glave.

(Konec prihodnj.)

Dnevne vesti.

+ **Redna seja občinskega sveta** bo v torek 3. maja ob 6. popoldne. Na dnevnem redu je tudi volitev župana. Dnevni red te seje priobčimo jutri.

+ **Preveč naivno.** Državna uprava je najela 230 milijonov posojila in sicer pri c. kr. poštini hranilnici, Rothschildova banka pri tem posojilu ne bo sodelovala. »Slovenec« piše o tem dogodku: Krščansko socijalna stranka, ki zdaj vlada v Avstriji, je po Bilinskem, zato rabimo »diplomatičen« izraz, disjutirala Rothschilda, da mu vrne milo za nedrago, ker je Rothschild pred leti nahujkal pariške in londonske judovske bankirje, da niso posedili rajdenemu dr. Luegerju denar, ki ga je potreboval za nove planirne... Zdaj, ko so prišli krščanski socijalci do odločilne moči v naši državni polovici, so Rothschildu pokazali, da se denar dobi tudi brez njega in celo proti njegovi volji. — »Slovenec« je torej mnenja, da je državna uprava najela posojilo 230 milijonov pri

poštini hranilnici, da maščuje Luegerja in pokane Rothschildu, da se tudi brez njega dobi denar. To je pač nekoliko preveč naivno. Če bi tako modroval kak študent, bi še nič ne rekli, ali politiki bi vendar ne smeli razmišljati takih otročarij. To vsaj bi moral »Slovenec« vedeti, da pri najetju milijonov posojil ne pridejo v poštev sentimentalnosti in da bi samo tepeji pri najetju tako velikanskega posojila mogli misliti na to, da — maščujejo Luegerja, mesto da bi gledali na državni interes. Dokler še ni bila poština hranilnica močna, je bila naša država v finančijalni odvisnosti od Rothschildove skupine in ji je Rothschild diktiral pogoje, ki so bili vedno trdi. Nič ni naravnije, kakor da se država poskusila rešiti iz te denarne odvisnosti od Rothschilda, a to je mogla storiti šele potem, ko je zrasla in se utrdila poština hranilnica tako, da ji je mogoče postalo, ustanoviti proti Rothschildu svojo skupino. Kaj je bolj naravno, kakor da najame država posojilo pri poštini hranilnici, ki je takorekoč last države. Dobičke, ki jih dela poština hranilnica so dobički države; poština hranilnica ne gleda pri posojilih, ki jih daje država, toliko na to, da naredi dobiček, kakor na to, da more državi pod ugodnimi pogoji dati denar. Državi je torej v največjo korist, da najame posojilo pri poštini hranilnici in da je varovala svojo korist, zato je tudi sedaj potrebnih 230 milijonov najela tu. Mar ji je bil pri tem Lueger! Ker poština hranilnica sama še ni v stanu dajati takih posojil in bi sama dotičnih zadolžnic ne mogla razpečati, je stopila v zvezo z drugimi bankami in je povabila tudi Rothschilda. Ta je v svoji denarni močnatosti pač odklonil udeležbo, ker hoče biti vedno glava bančnih konsorcijev in ne samo član, a udeležil se bo te transakcije vendar, ne neposredno, nego posredno, namreč po Kreditanstalt, ki je njegov zavod. Končno bodi še pribito, da so krščanski socijalci pri tem imeli prav toliko govoriti, kakor druge stranke, namreč nič.

+ **»Neues Wiener Journal«**, ki ima tesne stike z ministrskim predsednikom baronom Bienerthom, je poročal, da se koj po Binkoštih izvrši rekonstrukcija ministrstva in sicer da odstopijo želez. minister Wrba, vodja poljedelskega ministrstva Pop in delavski minister Ritt. Železniški minister bo postal kršč. socijalec Forster, poljedelski in delavski portfelj da bi dobila dva Čeha in obenem da bi bila imenovana češki in nemški minister-rojak, Jugoslovonom pa da hoče vlada ugoditi s tem, da imenuje dr. Kreka za sekijskega šefa v naučenem ministrstvu. Ker citirajo to prerokovanje tudi poljski listi in celo organ dr. Glombinskega, bodi povedano, da te kombinacije sploh ne moremo smatrati za resne.

+ **Dvojna mera.** »Deutsche Wacht«, glasilo spodnještajerskih renegatov prinaša pod zaglavjem »Verkapptes Wendentum« sledečo notico: »V mnogih nemških listih inserira Prva borovska orožnotovarniška družba Peter Wernig, d. z. o. z. v Borovljah na Koroskem, priporočujoč svoje izdelke. To podjetje pa je slovensko, odkar je bilo v prejšnjem letu prodano ljubljanski kreditni banki, ki stoji pod nemško-zrskim županom Hribarjem. Nemci naj torej pazijo, da ne bodo podpirali tega slovenskega podjetja, to tem manj, ker so Borovlje ena najvažnejših točk južnega nemstva. — »Grazzer Tagblatt« je prinesel včeraj pod zaglavjem »Eine windische Weinstube in Graz unter falscher Flagge« naslednjo notico: »V Wartingerjevi ulici v Gradcu je vinotoč, ki se vodi na ime neke Ane Stuhec. Lastnik tega vinotoča je s pa znani slovenski zdravnik dr. Bela Stuhec v Ptujju, ki toči tu vino iz svojih vinogradov. Značilno je, da obiskujejo ta lokal pač tudi Slovenci, ki pa se z največjo previdnostjo delajo kakor bi bili Nemci, da bi ne prestrašili nemških Gradčanov, ki ta lokal prav pridno obiskujejo. Tu imamo zopet jako značilen izgled, na kakšen neprozoren način se naši narodni nasprotniki utrjujejo v deželnem stolnem mestu«. Ti notici, ki očito hujskata k bojkotu slov. podjetij, nista bili konfiscirani. Stavimo pa svojo glavo, da bi državno pravdnitvo takoj konfisciralo naš list, ako bi prinesel podobno notico, nanašajočo se na kako nemško podjetje. Temu se seveda ne smemo čuditi, saj je graško nadsodišče te dni razsodilo, kakor bi veljal § 302. k. z. samo za slovenske liste, dočim je »pravno brezpomembno« za liste »nekje drugje«, to je za nemške liste.

+ **Isjustične službe.** Okrajni sodnik dr. Fran Pompe je premežen iz Krškega v Ljubljano. Okrajni sodnik v Kranjki gori Fran Peterlin je imenovan za deželno sodnega svetnika in predstojnika okrajne sodnje na dosedanjem mestu. Okrajni sodnik Josip Zmavec v Ljubljani je imenovan za deželno sodnega svetnika pri okrajnem sodišču v Novem mestu.

— **Castilloc sv. Jožefa.** V novem svetišču je govoril znani ljubljanski knjigotrožec in predsednik Kranjske hranilnice, da ima Kranjska hranilnica za vzgled Hviljenje sv. Jožefa in da časti Sv. Jožefa kot deželnega patrona. To je rekel g. Bamberg, samo da bi slovenske katolike v mrežo Kranjske hranilnice ujel. To je rekel tisti g. Bamberg, ki je par dni poprej predlagal, da je Kranjska hranilnica dala za kranjske protestante lepo svoto 800 kron. Kakšni prebrisanci so ti nemški katoliki! Kadar jim kaže, častijo sv. Jožefa na vse pretege, drugače pa so ravno kranjski Nemci s svojo nemško hranilnico prav goreči pristaši gibanja proč od Rima.

— **Zabavni večer telovadnega društva »Sokol«** v Ljubljani vrši se v soboto 30. t. m. v hotelu »Ilirija« s sledečim sporedom: 1. Klavir. F. Mändelsohn: »Spomladanska«. 2. Petje. A. Svetek: »Kaj bi te prašal«. Četverospjev. 3. Petje. Fr. Küchen: »Colniču«. Dvospev - sopran, tenor. 4. Klavir. J. Straus: »Cigan baron«. Overtura. 5. Petje. a) J. Fabian: »Prošnjac«. Četverospjev. b) J. Witt: »Solza«. Četverospjev. 6. Klavir. Eysler: »Umetniška kri«. Valček. 7. Petje. a) Fr. pl. Suppé: »Nič več!«. b) J. Počivalnik: »V mraku«. Samospev - sopran. 8. Končien prizor. 9. Petje. a) Narodna. Fr. Marolt: »En vetrček je pihov«. b) Narodna Fr. Marolt: »Mela sem mlada moža«. c) A. Hajdrih: »V sladkih sanjah«. Četverospjevi. 10. Prosta zabava, šaljiva pošta in srečolov. Začetek ob 8. uri zvečer. Vstopnina 40 vin.

— **Ljubljanska »Sokola«** prvi letošnji peš - izlet bo skupno z viškim »Sokolom« v nedeljo, dne 1. maja popoldne v Notranje Gorice pri Brezovici. Bratje, zberimo se v čim večjem številu in poletimo v vabečo naš pomladno naravo! Sestanemo se ob 1/2. popoldne v »Narodnem domu«, odkoder odkorakamo na Vič, nasproti bratom viškim »Sokolom«. Povratek ob 8. uri zvečer. Na zdar!

— **»Slovenska Matica«** javlja: Knjige za 1909. leto je še dobiti. Zeleni je, da se za njih oglašajo vsi bivši člani. Tudi potrebno je, da imajo knjige za to leto vsi tisti, ki so se letos že oglasili kot matični člani ali se šele mislijo oglasiti. Minulega leta je namreč izšel I. del »Koroske« in letos izide II. del. Le kdor je obe leti član, ima torej celotno delo. Slovenski zemljevid se zdaj tiska v državnem geografskem zavodu na Dunaju. Gotov bo okoli novega leta. Ker so stroški veliki, naj bi se oglašali tudi naročniki v sorazmernem številu.

— **Izlet v Trst.** Dodatno k večerajni tozadevni notici naznanjamo, da se lahko vplačuje voznino za III. razred po 5 K 80 v in za II. po 8 K 80 v vsak dan od 7.—8. ure zvečer in ob nedeljah od 10.—11. dopoldne v društvenih prostorih N. D. O. (nasproti glavne pošte). Po vplačilu se dobi legitimacija, za katero se bo dobilo na dan odhoda 8. maja vozni listek. — Slovenci in Slovanke, vsi 8. maja v Trst! Ta dan bodo naš voliki dan, ko se bomo seznanili in pobratili s tržaškimi narodnimi bojevniki ter se okrepili za nadaljnje boje, ki nas čakajo na narodnem in socijalnem polju.

— **Slovensko gledališče.** Izmed dosedanjih članov slovenskega gledališča so za bodočo sezono že angažirani gg. Bohuslav in Iličič ter gđ. Wintrova.

— **V Pragi** je bila te dni otvorjena mednarodna umetniška razstava, v kateri je razstavljena tudi krasna kompozicija »Hrepenenje«, delo slovenskega slikarja F. Tratnika.

— **Javno predavanje.** Ljudsko izobraževalno društvo »Akademija« priredi dne 3. majnika t. l. javno predavanje ob 8. zvečer v »Mestnem domu«. Predaval bo c. kr. prof. g. Josip Reissner o »brezličnem brzozavcu«. Svoje interesantno predavanje bo pojasnjeval z mnogimi poskusi. Vstop vsakomur prost, pobirali se bodo le prostovoljni prispevki. Z ozirom na zanimivo snov predavanja pričakujemo najboljše udeležbe.

— **Odvetalško pisarno** je otvoril v Ljubljani, Dalmatinova ulica 15 (hotel Štrukelj) g. dr. Jos. C. Oblak, naš sodnik, znan iz jezikovnih bojev na Koroskem.

— **Društvo zdravnikov na Kranjskem** je sklicalo za sinoči v hotel »Union« izredni občni zbor. Predsednik dr. Demeter vitez Bleiweis naznani, da je vlada potrdila sprememba društvena pravila v tem smislu, da raztegne društvo svoje delovanje tudi na organizacijsko in socialno vprašanje. Nadalje je odbor sklenil na predlog dr. Stojca, da priredi društvo dne 26. in 27. maja skupen izlet v Zagreb, da se čim bolj spozna in združi slovs. zdravniki s hrvatskimi stanovskimi tovariši. Pričakovati je, da se udeleži inleta čim največ slovenskih zdravnikov zlasti pa s Štajerske. Društvo je stopilo v tesno sveto s hrvatskimi tovariši še lanako leto, ko se je proglasil »Lečniški Vestnik« za glasilo slovenskih in hrvatskih zdravnikov. Z na-

meravanim poletom v Zagreb se bo zveza med slovenskimi in hrvatskimi zdravniki še bolj poglobila. — Pri nato vrščih se volitvah je bil izvoljen ves prejšnji odbor, na novo pa še dr. Göstl, dr. Levčnik in dr. Rudež; za računsa preglednika sta bila izvoljena dr. Prannisek in dr. Bretl. — »Splošna organizacija zdravnikov na Kranjskem« se je s večerajšnjim dnevom prostovoljno razšla.

— **»Zeleni Jurk«** na ljubljanskem Gradu je pri Jurjevanju proti dogovoru, sklenjenem v pričo treh vse časti vrednih gospodov, — da bo točil pivo iz pivovarne: »češki akciov pivovar« v Budejčevah t. j. iz pivovarne, katere daje od vsakega v slovenskih pokrajinah iztočenega hektla piva zgovorjeni del dobička naši šolski družbi sv. Cirila in Metoda — izpečeval pivo iz pivovarne »Union«. So še »možje« na svetu!

— **Mednarodna lovska razstava na Dunaju.** Za udeležbo Kranjske na omenjeni razstavi darovali so podružnica c. kr. priv. avstr. kreditnega zavoda za trgovino in obrt znatne svote 250 K, c. kr. priv. vzajemna zavarovalnica zoper požar v Gradcu 200 K in c. kr. priv. Assicurazioni Generali 100 K.

— **Marijina bratovščina,** poglobno društvo v Ljubljani ima v nedeljo, dne 8. majnika t. l. v »Mestnem domu« svoj izredni občni zbor. Ker se gre za spremembo društvenih pravil, opozarjajo se društveni člani, da se polnoštevilno udeležijo zborovanja in tako omogočijo sklepčnost. Umevno je, da zaradi nastalih novih pogojev, stara pravila ne zagotujejo modernim napravam.

— **Prošnja na c. kr. poštino in brzojavno ravnanje v Trstu.** Pri nastanitvi novega c. kr. poštnega urada na Ježici imamo Črnučanje pripomniti naj se isti zagotovo postavi v bližini želez. postajališča Tavčarjevega dvora, kamor je nam bližje; to se pri nastanitvi pošte od sl. ravnateljstva lahko zahteva. Želimo si za poštarja možko moč in če istega ni, vsaj zanesljivo poštarico, ne pa kako mlado — neizkušeno domišljavost.

— **Tel. društvo »Sokol«** v Kamniku priredi v nedeljo, dne 1. maja svoj letošnji prvi pešizlet v Stranje pri Kamniku. Odhod ob pol 2. popoldne. Opozarjamo vse prijatelje omenjenega društva in sploh prijatelje sokolske misli v Kamniku in okrožju, da naj se tega izleta udeležijo polnoštevilno ter podpirajo društvo, ki se je začelo v zadnjem času res dobro razvijati. Bodimo vzajemni in vspeh je zagotovljen.

— **Posojilnica in hranilnica za Stari trg, Lož in sosedstvo** je podarila šolski in učiteljski knjižnici v Starem trgu 20 K, za kar se ji šolsko vodstvo najtopleje zahvaljuje.

— **Premena posesti v Celju.** Gosp. profesor M. Čilenšek v Celju prodal je svojo vilo z vrtom vred v Vrtni ulici gabrškemu kamnoseku Kulliču. Ta mož je Nемец — češkega pokolenja. S tem je povedano vse. — »Deutsche Wacht« že triumfira, češ, da je spet »ein slovenischer Besitz in deutsche Hände geraten«.

— **C. kr. okrajno sodišče** v Celju ima svoje ubikacije v bivšem starem samostanu. Skrajni čas bi že vendar bil, da dobi moderne prostore. Država tozadevno že leta in leta obljubljuje, a doslej ostalo je le pri — obljubovanju. Zdaj se spet resno govori, kakor se nam poroča, da pride kmalu do stavbe novega justičnega poslopja. Čemo videti!

— **Hudo obolel** je znani slov. pisatelj in posestnik v Vojniku pri Celju, g. Ant. Brezovnik. — Želimo, da se vrlomu rodoljubu stanje kmalu izboljša!

— **Volitve v šmarnski okrajni zastop.** Kakor so v trgih Šmarje in Lemberg zmagali za imenovani zastop napredni kandidati, tako so tudi pri večerajšnji volitvi iz kmečkih občin zmagali napredni kmetje. Tako bodo za dobo treh let v šmarnskem okrajnem zastopu gospodarili napredni možje; upati pa je, da si bodo v vstrajnem delom pridobili zaupanje ljudstva, tako da se bodo tudi pri prihodnjih volitvah poskrili vsi tisti agitatorji, ki žive na račun ljudstva.

— **Avtomobilna zveza** se namerava uvesti s 15. majem med Celjem, Vojnikom, Dobro in Vitanjem. S tem bi se ugodilo že stari zahtevi navedenih krajev po boljši in cenejši zvezi s Celjem.

— **Zalostno znamenje.** Zadnje nedeljo so pripeljali v ptujsko bolnišnico iz raznih strani 10 ranjencev. Par ljudi je bilo tudi ubitih, med njimi pisarniški pomočnik pri ptujski sodnji, 20letni Letonja, ki je ba je iz Kranja doma. Šel je v neko vas blizu Ptujja, kjer so ga kmečki fantje pobili. Sicer pa drugačna naša mladina itak ne more biti kot podivjana, saj jo zastopniki katoliške vere ne prestanjo hujskajo. »Sovražnika« naravnost v srce, ali pa s kolom po glavi! Kam bo dovedla naš narod taka divjaška politika!?

— **Zveza jugoslovanskih šolskih učiteljev.** Ustanovni občni zbor Maribor-

sko podružnice, se vrši v četrtki, 5. majnika t. l. ob 4. uri popoldne v mali dvorani »Narodnega doma« v Mariboru. Slovenski železničarji brez razlike, udeležite se s svojimi soprogami množično tega važnega obnega zbora!

Še en »Amerikanec« je bil večeraj na južnem kolodvoru aretovan, ker je nameraval oditi čez veliko »lužo«, ne da bi bil prej zastopil vojaški dolžnosti in sicer Štefan Ropa, roj. 1890 v Vinjem, občina Dolso v kamniškem okraju. Fant je stražniku tudi napovedal napačno ime. Izročili so ga deželnemu sodišču.

Moč sekire je začela korenito delovati v Koslerjevem gozdu v Tivoliju, kjer je kupila gozd »Kranjska stavbna družba«. Orjaške smreke padajo drug za drugo in gozd ponekod že kaže sama pusta rebra. S tem je ugonobljena vsa senca Ljubljana — nam tako priljubljena sprehajališča v Šiško za dolgo vrsto let. Ta poraz pa ne bo dežilo samo ljubljansko občinstvo, temveč se bo dežilo tudi poznalo, sosebno še ob nedeljah, šiščinski obrtnikom. Kdo pa bo hodil ob vročem poletju sedaj tam na izprehod, to se pravi se potit. Nekaj pa moramo še posebno pribiti. Pot je tam javna, a leže čez njo posekana debila in veje tako nametane, da ni nikakor mogoče priti dalje. Nam se dozdeva, da bi šiščensko županstvo, v čigar področju je, lahko reklo: »Spravite smreke iz gozda, kakor hočete, toda pot mora biti prosta in nepoškodovana.« Saj je to najlepša pot, po kateri se pride v Šiško in še ta je sedaj zaprta. Mislimo pa, da bo deželna oblast potem tudi storila svojo dolžnost, da se gozd po izsekavanju takoj vnovič zasadi.

V deželno bližnino so večeraj pripeljali Trevnovoga hlapca Franceta Mohorca iz Idrije, kateremu so padla desna noga hlodi ter mu jo pod kolonom zlomili. — Z rešilnim vozom so pa sinoči pripeljali posestnika Jožefa Novaka iz Podpeči, kateri je stal pri s peskom naloženem vozu na Trnovskem pristanu, ko sta konja potegnila voz. Novak je padel pod kolesa, ki so mu šla čez križ in je zadobil pri tem tudi na obrazu, sosebno pa še notranje nevarne poškodbe. Tudi nekaj reber mu je voz zlomil.

Delavsko gibanje. Večeraj se je z južnega kolodvora odpravljalo v Ameriko 26 Slovencev, nazaj je prišlo pa 15 Hrvatov. V Trzič je šlo 43, v Buchs 25, od poglavljenega Grubarjevega prekopa se je vrnilo domov 35, v Heb je šlo pa 25 Hrvatov. 7 Lahov se je odpravljalo v Kočevje.

Gostilno pri Lozarju v Rožnih ulicah št. 15, preje last g. Lenčeta, je otvorila sedanja lastnica Helena Tome, bivša gostilničarka pri »Komenčanu« na Karlovski cesti. Več v inseratu.

»Slovenska Filharmonija« koncertira jutri v hotelu »Južni kolodvor« (A. Seidl) od 8. do 12. zvečer in v nedeljo (1. majnika) v hotelu »Tivoli« popoldne od polu 10. do 12. in popoldne od 3. ure naprej. Vstop prost.

3 Björnsterne - Björnson

Iz Kristijanije poročajo: Vsi listi so izšli s črnim robom. Po celem mestu vise črne žalne zastave. Björnsonov kip pred Narodnim gledališčem je dekoriran s črnimi draperijami in zelenjem.

Pogreb pesnika bo velikanska žalna manifestacija celega norveškega naroda.

V Parizu so ponoči 27. aprila položili mrtvo truplo v cinasto rakev in to spet v rakev iz hrastovega lesa. Ob 5. uri zjutraj so odpravljali rakev na kolodvor, odtod je odpravljala posebni vlak mrtvega pesnika proti domovini. Ladja oklopnica pride z rakvijo v Kristijanijo v nedeljo popoldne. Žalni obredi se bodo vršili v cerkvi. Björnsona bodo pokopali v bližini Bena na pokopališču, kjer leže tudi pesnikovi starši.

Socialni demokratje so sklenili slaviti 1. maja skraćito na najmanjšo mero.

Slovanski Jug.

Slovenci za ponesrečence v Srbiji. Znano je, da je pred dobrim letom strašna povodenj uničila svetočo pokrajino v Srbiji — Sumadijo. Skode je nad 20 milijonov, na stotine ljudi je, ki so brez strehe in ki jim je voda odnesla vse imetje. Boda je velika, pomoč nujno potrebna. Slovenci, ki smo pretrpeli že toliko usode in toliko nesreč, čutimo žito tudi tuje nesrečo, a čutimo jo tem bolj, ako zadene brata po krvi in jeziku. A v nesreči se preiskusa prijateljstvo in bratstvo. Zato pozdravljamo z velikim zadoščanjem iniciativno gospoda župana Ivana Hribarja, da se osnuje v Ljubljani odbor, ki naj nabira prostovoljne prispevke za nesrečnike v Sumadiji, prizadete na povodnji. Slovenci smo sicer reven in ubog narod, a za bednike imamo vsikdar odorte roke in odorte

srece, zato se tudi nadejamo, da bo slovensko občinstvo izkazalo svoje gorko sočustvo nesrečnikom v Sumadiji z obilnimi darovi prav tako, kakor pred leti vsprlo potresne katastrofe v Siciliji.

— »Slovenske drame«. Pod tem naslovom je priobčil letošnji »Savremenič« pregled novejših dram, ki ga je napisal g. Josip Koren. Tu citamo: »Slovenska izvirna dramska literatura je malena. Je dosti dram, a so za pozornico neuporabne, ker so ali tehnično naivne ali povsem nedramatske. Razen igrokazov s petjem in glasbo, ki so jih napisali Finžgar, Govekar in Milčinski, se na slovenski pozornici ne more vzdržati nobeno dramsko delo. Cankarjeve komedije so nesumljivo najduhovitejše... a se trajno niso moge vzdržati. A. Medvedovi drami »Za pravdo in srce« in »Kacijanec« sta suh papir. Manjka jima globlje čuvstvo, dasi je dikcija lepa... Nadalje pripoveduje poročevalec o Cankarjevih »Hlapcih« (»kruto aktualni, izvedeni duboko iz života, a pisani spretno i diskretno«), češ, cenzura je njih prikazovanje prepovedala, »a kar je najbolj čudno, slovenska javnost — molči.« Istotako poroča o zabrani Svobodove »Grče«, »a Slovenci — šute! Ta nebržnost in apatija slovenske javnosti za svobodo literarne produkcije je zelo značilna. A najžalostnejše je, da se na vse to ne maknejo niti slovenski književniki in novinarji...« — O prevodu Puškinovega »Jevgenija Onjeginca«, ki je izšel med knjigami »Matičice Slovenske« za leto 1909., poroča zagrebški »Savremenič« (str. 201—202). Ocenjevalci D(ragotin) D(omjanici) pravi: »Mora se priznati, v prvi vrsti je zasluga prevajalca, da je prevod tako krasno uspel...« »Matičice Slovenske« mora biti vsak čitatelj zahvalen, da je izdala to delo in da je tako srečno izbrala prevod...«

— »Agramer Tagblatt« v socialno demokratskih rokah? »Pokret« javlja, da preide »Agramer Tagblatt« v kratkem v roke socialnim demokratom in da se bo odslej tudi tiskal v socialnodemokratski tiskarni v Zagrebu. Odgovornost za to vest prepustamo seveda »Pokretu«.

— »Spokorjen grešnik.« V Trstu je nekaj let izhajal list »Slovenska Misel«. Izdajal in urejal je ta list suspendirani katoliški duhovnik Ante Jakič. List je zagovarjal črnogorsko in rusko vlado in je bil subvencioniran tako od Rusije kakor od Črne gore. Ker pa časopis ni imel ne čitateljev. Se manj pa naročnikov, mu je končno usahnil tudi vir podpor in Jakič je zašel v bedo. In brezverski Jakič se je sedaj spokoril ter se pomiril s svojim škofom. Sedaj je postal spovednik nun v Splitu, obenem pa bo urednik klerikalnega glasila »Dana«. Prejšnji zagovornik pravoslavja urednik klerikalnega glasila! Ali ni to novo?

Po slovanskem svetu.

Slovenci, vzgledajte se! Kot odgovor na Roseggerjev poziv, naj Nemci nabere dva milijona za nemški šulferajn, so jeli Poljaki nabirati prispevke za svojo šolsko družbo »Towarzystwo Szkoły Ludowej« v spomin zmage nad Nemci v bitki pri Grunwaldu 15. julija 1510. In ta zbirka je sedaj že dosegla dva milijona in sicer so darovali: privatniki 708.665 kron, državni, deželni in privatni uradniki 263.331 K, profesorji in učitelji 207.880 K in razni zavodi 135.142 K. Darovi po 2000 K in več so znašali skupaj 652.378 K, po 1000 kron in več 221.815 K, po 500 kron in več 99.287 K, darovi manj kot 500 K pa 341.540 K. — Slovenci, vzgledujte se nad to poljsko narodno požrtvovalnostjo in storite tudi vi tako!

Društvo poljskih časnikarjev je imelo te dni v Lvovu svoj letni občni zbor. Po poročilu blagajnika je pokojninski sklad tega društva že prekoračil vsoto 300.000 K. V odbor so bili izvoljeni: Adam Křečowski, predsednik; Karel Kuebarski, podpredsednik; Wladimierz Staniszewski, Leopold Szenderowicz in dr. Aleks. Vogl.

Grof Tolstoj o Halleyjevem kometu. V pismu na nekega znanca v Berlinu se je grof Lev Nikolajevič Tolstoj izrazil o Halleyjevem kometu in o koncu sveta tako-le: »Misel, da bi komet in naša zemlja trčila drug ob drugega, mi je celo prijetna. Materialno življenje je ničevno; duševno življenje bi z uničenjem zemlje bilo oškodovano prav tako malo, kakor božji svet s smrtjo kake muhe. — Stoletnica ruskega kritika Bjelinskega, ki je znan v ruski literaturi pod imenom »veliko srce«, bo ruski narod praznoval 11. junija t. l. Pri tej priliki mu postavijo v Petrogradu spomenik v Aleksandrovskem parku in imenujejo po njem eno izmed mestnih ulic in več učnih zavodov. Mestni občinski svet je nadalje daroval v spomin Bjelinskega 5000 K za ustanove dijakom.

Komet.

Iz Ribnice.

Vem, da nisem prvi, ki vam to sporočam, a zadaj tudi ne, ki »ga« je videl. Budilka treščila me je ob 3. uri 10 minut navsezgodaj iz postelje. Hitro sem se oborožil s kukalom in hitel sem na svoj »observertorijski«. Pa čemu sem nastavljal kukalo, saj sem Halleyev komet s prostim očesom opazil že približno tri metre nad Malo goro! Meglena zvezda 4 velikosti z določnim v poševni smeri proti jugu okrenjenim repom kakih dva metra dolgim, učinkovala je precej razburljivo name. To je torej oni komet, ki ga pričakuje tako nestrno cel svet! Opazoval sem to čudo do 3. ure 45 minut, nakar je preminevala ta prikazen vedno bolj in bolj, umikajoč se zarji, povspešeni z nadležno mesečno svetlobo. Gospod urednik, bodite uverjeni, da se bode moj kolega v Kranjski gori vzejal, če ga ni on tudi opazil. Prepričan pa pa sem, da vam on opiše natančneje celo prikazen, saj ima tak teleskop kot kanon in je v astronomiji najboljši strokovnjak v Sloveniji.

Razne stvari.

* Zapuščina po Marku Twainu. Pokojni humorist je zapustil svoje spise raznim prijateljem, vse premoženje svoji hčeri, ki je omožena z Rusom Gavrilovičem. Ob poroki svoje hčere z imenovanim Rusom se je Mark Twain izrazil: »Vse svoje ostalo življenje bom porabil v to, da se naučim izrekatii ime svojega zeta.«

* Procesija radi repatic. Po južni Italiji je nastopila zadnje dni velika vročina. Ljudje pripisujejo to vročino pojavu Halleyevega kometu. Po Siciliji prirejajo za procesije, pri katerih goreče prosijo Boga, naj jih obvaruje pred repatico. Ali bi ne bilo lepše, da bi ljudi poučevali, kaj je repaticca ter da ne prinese nobene škode?!

* Učinki ženske volilne pravice. Kako učinkuje ženska volilna pravica na zakonodajo, pričča zakonski načrt, ki ga je v prvem branju sprejela zbornica poslancev države Viktorija v Avstraliji. § 1. določa: Vsak neoznejeni možki, ki se izpobabi na kakem dekletu, je dolžan najkasneje tekom osmih mesecev isto vzeti za ženo, v nasprotnem slučaju ga je kaznovati s tremi leti ječe. § 2.: Časniki ne smejo poročati o pregreških proti ženskim osebam; prestopki se kaznujejo z globo do 8000 mark.

* Zidi v visokih službah. V londonskih židovskih krogih vlada veliko veselje, da je Italija, prva velevlad, ki je sledila izgledu Anglije in določila Zida za ministrskega predsednika. Nu, Italija je nadkrilila Anglesko, kajti Luigi Luzzatti ni krščen Žid kakor Disraeli. On je iz stare židovske rodbine in ni nikdar tajil svoje pripadnosti židovski rasi. Tako je tudi bivši ministrski predsednik Sonnino židovskega pokolenja. Njegov oče je bil židovskega rodu, mati pa angleška protestantinja. Nu, on je vzgojen v krščanskem duhu. Ne le, da je župan rimski, Natan, Žid, evo sedaj zavzelje tudi ministrsko predsedništvo Žid.

* Dobiček igralnice v Monaku. Letni zaključek banke v Monaku izkazuje 2 in pol milijona frankov več dobička nego prejšnje leto. Delničarji so dobili dividendno 350 frankov. Delnice, ki so prvotno veljale po 500 frankov, so sedaj vredne 7500 frankov.

* Menadžerija na parniku. Parnik »Brasilia« Hamburgsko - Ameriške proge je te dni iz Vztočne Azije priplul v Marsiljo. Na parniku je bila cela menadžerija divjih zveri, kakoršna se pač redkokrat prevaža po morju iz Azije in Afrike. Na parniku sta bila 2 slona, 4 leopardi, 17 čebur, 9 jelenov, 1 medved, 224 opice, 51 novej, 2 antilopi, 19 levov, 1 hijena, 1 žirafa, 8 konj, 3 osli, 2 orla in 104 drugi razni tiči, skupaj torej živih živali 448. Prave zverine so ukrcali v Colombu, ostale v Berberu, Džibuti in Port-Saidu. Med vožnjo so te živali pojedle 24 volov, 14 ovnov in 8 koz. Ta transport, namenjen za znano tvrdko Hagenbeck v Hamburgu, sta spremljala dva Evropejca, 1 Singalez, 13 Indijcev in 40 Somalijcev. Vse živali so v Marsiliji izkrcali zdrave.

* Slan sneg. 25. januar je bil za dunajske hišnike velekritičen dan. Padal je cel dan tako gost sneg, da ga niso mogli sproti spraviti s hodnikov. Oddahnili so se šele proti večeru, ko je nehala snežiti. Tako je tudi oskrbnik neke hiše v Rasumovski ulici neprestano strgal sneg. Kako pa se je naslednji dan čudil, komu je prišel nek stražnik povedat, da ga je moral ovidati, ker je na hodniku nasul soli, kar je na Dunaju strogo prepovedano. Hišnik je trdil, da to ni rez, stražnik pa je trdil nasprotno. Čez nekaj dni sta bila oba poklicana na komisariat. Tuči takat sta

vsega svojega trčila. Hišnik je zatrjeval, da ni rabil soli, stražnik je pa odločno izjavil, da je bil sneg, katera je hišnik smetel s hodnika slan, o čemer se je sam prepričal, ko ga je ponoči pokusil. Hišnik ni vedel, ali bi se smejal ali bi pomiloval vestnega stražnika, ki pokaša ponoči sneg, kajti bil si je takoj na jasnem, kako pride pred njegovo hišo slan sneg. Zraven hiše je namreč kavarana in gostje, ki so prihajali ponoči iz kavarne, so pač kar po snegu opravili svojo telesno potrebo. Ta sneg je potem pokašal stražnik, ki je bil seveda prepričan, da je sneg osoljen. V tem se seveda ni motil, kajti sneg je bil prav pošteno slan, četudi mu hišnik ni primešal nobenega zrna soli. Tudi uradnik, ki je o stvari razsodil, je bil mnenja, da je bil sneg slan, zato je obsodil hišnika v denarno globo 4 K.

* Ženska in pipa. Znano je, da danes ni nič posebnega več, da kade ženske smotiče in tudi smotke. A da kadi ženska tudi pipo, to je vendar le izjema. Med te spada neka lepa gledališka igralka v Parizu, o kateri znajo vse njene prijateljice, da je strastna kadilka iz pipe. A kdo bi imel temu kaj ugovarjati? Če je njej prav, je lahko tudi nam. Zanimati pa utegne marsikoga, kako je prišla ta lepa igralka do svoje pipice. Tudi to je čisto priprosto. Morala je enkrat nastopiti v vlogi, kjer je bilo predpisano, da mora kaditi iz pipe. Ona si je torej kupila lepo pipico iz morske pene, katero je napolnila z fino zrezanim tobakom. Našla je na tem načinu kajenja tako dopadenje, da je ostala zvesta svoji pipici. Mesto na odru, igra torej vlogo kadilke na pipo na svojem domu. Ona lepa, pipica fletkana, to je gotovo nekaj pikantnega.

Telefonska in brzjavna poročila.

Afera Hofrichter. — Hofrichter je vse priznal.

Dunaj, 29. aprila. Danes je senzacionalni obrat v Hofrichterjevi aferi potisnil v ozadje vse druge dogodke. Na Dunaju se ne govori o ničemer drugem kakor o slučaju Hofrichter. Nadporočnik Hofrichter je namreč vse priznal. Po dolgotrajnih duševnih bojih je večeraj izrazil željo, naj se ga pelje pred preiskovalnega sodnika, stotnika avditorja Kunza. Njegovi prošnji so ugodili. Ko so ga pripeljali pred sodnika, je rekel, da mu ima nekaj posebnega povedati. Na to je priznal, da je on odpošiljalec ciankalijevih pilul na stotnika Maderja in ostale generalštabne častnike. Na vprašanje, zakaj je to storil, je rekel, da je hotel odstraniti nekaj generalštabnih častnikov, da bi tako on prišel v generalni štab ter s tem zagotovil svoji ženi brezskrbno eksistenco in bodočnost. Iz njegovih izpovedb se da sklepati, da je o njegovem dejanju skoro gotovo bila poučena tudi njegova žena. Ta se je šele večeraj vrnila na Dunaj. K nji so poslali dr. Pommerje, da jo preišče, ako jo je mogoče zaslisiati. Ta je po preiskavi izjavil, da se jo lahko zaslisi. Ko je na to je izšel ukaz, naj se je privede na policijo. Dva agenta in policijski komisar so šli k nji in jo v izvozkovi privredli na policijo k vladnemu svetniku Stuckardu. Tu jo je zaslisiati stotnik avditor Kunz. Ko ji je povedal, da je njen mož že vse priznal, ni bila nič posebno presenečena, nasprotno napravljala je vtisk, da je to že pričakovala. Kakor stvar sedaj stoji, se ne zdi, da bi bila skrivna moževga zločina.

Dunaj, 29. aprila. Vojaška oblast je o priznanju nadporočnika Hofrichterja takoj obvestila cesarja, prestolonaslednika Frana Ferdinanda, šefa generalnega štaba Hötendorfa in vojnega ministra Schönaiha.

Dunaj, 29. aprila. Hofrichter je priznal, da je pismo s strupenimi pilulami sam vrgel v poštni nabiralnik v 6. dunajskem okraju. Takiato je tudi priznal, da je dobil ciankali že pred dolgimi leti od nekega sorodnika, ki se na to seveda sedaj ni mogel več spominjati.

Vstaja v Albaniji.

Carigrad, 29. aprila. Upornikom so se pridružili vsi Albanci v severni Albaniji. Pri Peći tabori 6000 upornikov, ki zahtevajo, da se strmoglavi mladoturska vlada in da se nepot dvigne na prestol odstavljeni sultan Abdul Hamid. Albanci so vojake v Peći (Ipeku) pozvali, naj odlože orožje in izročijo upornikom častnike.

Carigrad, 29. aprila. (Službeno). Turška vojska je krog in krog obkrožila sotesko Kečanlik ter se nadeja, da bo zajela vse tu se nahajajoče Albance.

Carigrad, 29. aprila. Ministrski svet je brzjavno ukamni Šefket Durug pašii, naj nemudoma naokoli albanke pozicije pri Kečanliku.

Carigrad, 29. aprila. V vilajetu Kosovo je proglašeno obsedno stanje. Tretji armadni kor je mobiliziran.

Skoplje, 29. aprila. V bitki pri Stimilji je bilo ranjenih mnogo častnikov, med njimi tudi general Dja-vid pašii. Na bojišče je poslanih 16 novih bataljonov.

Skoplje, 29. aprila. Djakova je padla v roke upornikom. Prebivalstvo se je pridružilo Albancem. Tudi v Peći so prebivalci prisegli zvestobo — upornikom. Albanci so v Peći uničili pol bataljona.

Skoplje, 29. aprila. Med Pečjo in Belim poljem se bije med Arnavti in Turki krvava bitka. Govori se, da so Turki podlegli. Podrobnosti še ni.

Solun, 29. aprila. Tu se splošno zatrjuje, da dobivajo uporni Arnavti denarno podporo iz Avstrije. Koliko je na tej vesti resnice, se ne da kontrolirati.

Solun, 29. aprila. V vojaških krogih računajo, da imajo Albanci pol milijona pušk in da so dobro založeni s strelivom. Med Arnavti nosi namreč puško vsak, čim izpolni 12. leto.

Skoplje, 29. aprila. Upornikom so se pridružili tudi Miriditi (katoliški Albanci).

Bivši francoski minister zunanjih del.

Pariz, 29. aprila. Bivši minister zunanjih del Delcasse je bil izvoljen v poslansko zbornico s 67 glasovi večine.

Srbski prestolonaslednik v zrakovu.

Pariz, 29. aprila. Srbski prestolonaslednik Aleksander se je dvignil v zrak na zrakovu grofa Lamberta. Zrakoplov se je brez vsake nezgode na to spustil na zemljo.

Spomenik zrakovu.

London, 29. aprila. Zrakoplovec Paulhanu so prirejali v Manchesteru navdušene ovacije. Pozdravil ga je sam lord mayor. Občinski svet je sklenil, da postavi na mestu, kjer se je Paulhan spustil na zemljo, spomenih.

Gospodarstvo.

Razpis za dobavo drv. C. kr. deželna vlada v Ljubljani potrebuje za kurjavo svojih uradnih prostorov, vsako leto 600 do 700 kubičnih metrov trdih in 50 do 60 kubičnih metrov mehkih drv. Razpisuje se zato-rej ponudba za dobavo zgoraj omenjene množine drv. Ponudniki naj vložijo svoje ponudbe do 1. junija 1910 pri ravnateljstvu pomožnih uradov c. kr. deželne vlade v Ljubljani, prilože ponudbam varščino v znesku 500 kron ter povedo ceno za bukova cepljena drva in za jelova cepljena drva brez porenkljev, eventualno za krajnike od mehkega lesa, ki jih je, če mogoče dobaviti v dolgotni 1 metra tako, da se prevzemo zložena v kletih c. kr. deželne vlade v Ljubljani. Omenjena drva bo, kakor nanese potreba, dobavljati vse leto, vendar njih največji del od meseca julija do oktobra. Pogodba se za sedaj sklenuje za eno leto.

C. kr. državno železniško ravnateljstvo v Trstu je javno razpisalo stavbna dela za podaljšanje nakladalne rampe v postaji Kanal. Rok za vlaganje ponudb je določen na 19. maj 1910. 12. ure popoldne. Natančnejši podatki so razvidni v »Oesterr. Zentralanzeiger für das öffentliche Lieferungswesen«, »Laibacher Zeitung« in »Osservatore Triestino«.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Rasto Pustoslemšek.

Živa potreba

je bila, da je izšla kuharska knjiga

o pripravi Pekatet, ker je res primanjkovalo receptov za to. Dobiva se brezplačno pri prvi kranjski tovarni testenin v J. Rjstrici. 9 790

Zitne cene v Budimpešti.

Dne 29. aprila 1910.

Termin.

Pšenica za maj 1910 . . . za 50 kg 11.93
Pšenica za oktober 1910. . . za 50 kg 10.31
Rž za april 1910 . . . za 50 kg 8.28
Koruza za maj 1910 . . . za 50 kg 5.73

E f e k t i v.

5—10 vin. višje.

Meteorološko poročilo.

Višina oblakov 9992. Srednji vetri 14.200 m/s

čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura v °C	Vetovi	Nebo
28. 2. pop.	737.6	12.5	sr. svzh.	del. oblak.
9. z. v.	737.3	7.9	sl. svzh.	jasno
29. 7. z. j.	736.8	3.1	sl. svzh.	-

Srednja večerajša temperatura 7.4°, nočna 11.7°. Padavina v 24 urah 0.0 mm.

Sprjuna tabaj znanjivog
pekovskega poslovodja.
 H. Predovič, Ljubljana, Andrejev trg 7.
 Mednarodna podpora zadruga „Hercules“
 na Reki 1390
 sprejme zmožnega
zastopnika za Kranjsko.
 Ponudbe na upravn. »Slov. Naroda«.

Učenka

krepka, z boljšo žensko izobrazbo, se pod ugodnimi pogoji tako sprejme v večjo modno trgovino. 1537
 Ponudbe naj se pošljejo pod šifro „Bodočnost 1910“ pošto ležečo, Ljubljana.

Proda se dobro ohranjeno
kolo s prostim tekom.
 Ponudbe na upravnštvo »Sloven skega Naroda.

V mešani stroki dobro izurjeni slovenskega in nemškega jezika vešč. 19 let star 1504

trgovski sodrudnik
 želi premeniti službo.
 Ponudbe naj se blagovoljno poslati pod „Marljiv št. 1504“, Javornik, Gorenjsko, poste restante.

KONCERT

Slovenske Filharmonije
 se vrši
 v soboto, dne 30. t. m.

hotelu pri Seidlu
 (hotel Južni kolodvor).
 Začetek ob 8. zvečer. Vstopnina prosta.

Izvanredni občni zbor.

Pogrebno društvo
Marijine bratovščine
 v Ljubljani

ima
 v nedeljo, dne 8. maja t. l. ob 10. dopoldne v „Mestnem domu“ na Franca Jožefa trgu svoj izvanredni občni zbor.

Dnevni red:
 Sprememba društvenih pravil.
 Člani se opozarjajo, da se zaradi sklepčnosti zborovanja polnoštevilno udeležijo.
 Društveni odbor.

N. F. Schaffer

nadzornik c. kr. držav ne železnice v Beljaku prosi, da se mu dopošlje 11 škatelj tako izborna učinkujočih 711

Salmijakovih
 pastil

(kašelj lajšajočih, sluz razkrajajočih) lekarnja PICCOLI v Ljubljani, c. in kr. dvornega založnika, papeževga dvornega založnika. Ena škatljica 20 v, 11 škatljic 2 K. Naročila po povzetju.

Josip Abeln
 olivni in vajniški krojač, Ljubljana.
 Izdeluje vse vrste obleke in se priporoča za vsa v to stroko spadajoča dela.
 Cene jako nizke.
 Postrežba točna in poltosa.

V novi hiši v Gradšču št. 15 se odda za avgustov termin **več različnih stanovanj**
 Pojasnila daje stavbni polir na licu mesta. 1524

Odvetnik
dr. Jos. C. Oblak
 1440 naznanja, da je otvoril **odvetniško pisarno** v Ljubljani v Dalmatinovi ulici št. 15.

„Gostilna pri Kamenčanki“

v Rožni ulici šte. 15.
 S prvim majem t. l. otvorim v lastni hiši, nekdanj pri „Lozarju“
 gostilno, kjer je tudi z drevjem zasajen prostori vrt in salon.
 Točila bodem sama pristna vina kakor: doljenca, bizeljca, istrijanca, refoško itd. ter dobro pivo. — Za zajtrk, kosilo in večerjo se bode postreglo z raznimi toplimi jedili na izbero po primernih cenah. Tudi razna mrzla jedila bodo med dnevom na razpolago.
 Priporočam se sl. občinstvu in ga prosim za mnogobrojni obisk in naklonjenost, ker sem uverjena, da ne bom nikomur dala povoda za pritožbe čez mojo gostilno. 1529
 Z odličnim spoštovanjem
Helena Tomc, gostilničarka.

Samo MINLOS^{ov} PRALNI PRAŠEK

je tisti, o kat rem prvi znani in odlični kemik milne industrije, gospod dr. G. DEITE v Berlinu, da ima veliko pralno moč
večjo nego mila ali mila in soda
 ne da bi se lotil perila.
Minlos^{ov} pralni prašek je torej najboljši
 kar se more rabiti za pranje perila, varuje perilo kar se najbolj da misliti, je poceni in daje
bliščečo beloto in je popolnoma brez duha.
 Zavitek 1/2 kg stane 500 samo 50 v.
 Dobiva se v trgovinah z drogerijami, kolonialnim blagom in milom.
 Na debelo L. Minlos, Dunaj, L. Mülkerbastei 3.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.

Stritarjeva ulica šte. 2. Rezervni fond 400.000 kron.
 Podružnice v Spjletu, Celovcu, Trstu in Sarajevu.
 Sprejema vloge na knjižice in na tiskani račun ter jih **4 1/2 %** kupuje in prodaja srečke in vrednostne papirje vseh vrst po burznom kurzu.
 obrestaje od dne vloge po čisti

VEC 400 GODI NA
 Najbolje gumni pomočnoroči nudi tvojemu
ANT-TOMEC
 izvoz gumna ulikupolcu (Češki) (Ljubljana)

Prvi slovenski izprašani optik in strokovnjak **Dragotin Jurman**
 Ljubljana, Šelenburgova ulica št. 1.

Učenko

za trgovino z namiznimi in než. blagom z dobrimi žolskimi izpričevali
 sprejme tako trgovina št. Štekar v Ajdovščini. 1513

Posestvo

zelo lepo, posebno pripravno za živinorejo, 2/4 ure od Maribora, blizu cerkve, šole in velike ceste, obstoječe največ iz travnikov, lepih sadovnikov, nekaj vinograda, nji in gozda, se zaradi starosti posestnika tako prodaja. Cena 28.000 kron. 1406
 Posestvo meri 29 aravov. Hiša in gospodarska poslopja so v prav dobrem stanju. Proda se z živino in premitalnimi. — Poizve se pri Mestni Obrat, Pobrežje št. 220 pri Mariboru.

A. l. 94/10/17 1525
Dražbeni oklic.
 Prodajalo se bode dne 30. aprila 1910 dopoldne ob 9. uri
 v Ljubljani, Krakovski nasip 4 na javni dražbi: sobna oprava, obleka, perilo itd.

Reči se smejo ogledati dne 30. aprila 1910 dopoldne med 9—1/2 10 uro v navedeni hiši.
 C. kr. okrajno sodišče v Ljubljani odd. V. dne 22. aprila 1910.

C. kr. avstrijske državne železnice.

Izvlaček iz voznega reda.

Veljaven od 1. oktobra 1909.
 Odbed iz Ljubljane (juž. žel.)
 7:03 zjutraj: Osebn. vlak v smeri: Trbič, Jesenice, Trbič, Beljak, juž. žel., Gorico, dr. žel., Trst, c. kr. dr. žel., Beljak (čes. Podroščico), Celovec.
 7:25 zjutraj: Osebn. vlak v smeri: Grosuplje, Rudolfovo, Straža-Toplice, Kočevje.
 8:26 dopoldne: Osebn. vlak v smeri: Jesenice, Beljak, (čes. Podroščico), Celovec, Prago, Draždane, Berlin.
 11:40 dopoldne: Osebn. vlak v smeri: Trbič, Jesenice, Trbič, Beljak, juž. žel., Gorico, dr. žel., Trst, c. kr. dr. žel., Beljak, (čes. Podroščico), Celovec.
 1:32 popoldne: Osebn. vlak v smeri: Grosuplje, Rudolfovo, Straža-Toplice, Kočevje.
 3:23 popoldne: Osebn. vlak v smeri: Trbič, Jesenice, Trbič, Beljak, juž. žel., Gorico, dr. žel., Trst, c. kr. dr. žel., Beljak, (čes. Podroščico), Celovec.
 6:23 zvečer: Osebn. vlak v smeri: Trbič, Jesenice, Trbič, Beljak, (čes. Podroščico), Celovec, Prago, Draždane, Berlin.
 7:40 zvečer: Osebn. vlak v smeri: Grosuplje, Rudolfovo, Straža-Toplice, Kočevje.
 10 ponoči: Osebn. vlak v smeri: Jesenice, Trbič, Beljak, juž. žel., Gorico, dr. žel., Trst, c. kr. dr. žel., Beljak, juž. žel., (čes. Podroščico) Prago, Draždane, Berlin.
 Odbed iz Ljubljane (državne železnice):
 7:23 zjutraj: Osebn. vlak v Kamnik.
 8:08 popoldne: Osebn. vlak v Kamnik.
 7:10 zvečer: Osebn. vlak v Kamnik.
 C. kr. državno-železniško ravnateljstvo v Trstu.

Velikansko izber pomladnih in letnih oblačil

priporoča tvrdka 1157
A. KUNC, Ljubljana
 Dvorni trg št. 3.
 Najnižje stalne cene.

Proda se lepo, skoro nerabljeno damsko kolo.

Poizve se v Šelenburgovi ulici št. 4/II, love.
Električni igralni stroj
 iz razstave, izvrsten po opremi in po godbi, krasni svetlobni efekti je pod ugodnimi pogoji na prodaj.
 I. Nemeček, Praga, Zlatnická ul. 3. Priporočila se honorirajo. 1530

Automobil

za 4 osebe se po jako ugodni ceni prodaja: Več se poizve 1528
 v Sp. Šiški 220, pri Šebeniku.

Ravnokar je izšel najnovejši in zelo praktični **Poletni vozni red**
 veljaven od 1. maja do 1. oktobra 1910.
 obenem s koledarjem za l. 1910.
 Pregledal ga je višji železniški uradnik. Obsega vse železniške proge, ki teko po slovenskem ozemlju. Dobiva se v nekaterih knjigarnah in trafikah in v založbi »Gorenjca« v Kranju. — Cena 20 vin., fino vezan 40 vin. 1527